

Vývoj chordofonů

PhDr. Petr Kalina, Ph.D.

20.5.2016

Prvky / elementy

Tyč

Kámen

Blána

Vlákno

Trubice

Plátek

- **Prvek / element** (tyč, kámen, blána, vlákno, trubice, plátek)
- **Prototyp** (hudební luk, hudební tyč, struna upevněná na jednom konci)
- **Archetyp**
- **Typ** (lyra)
- **Stenotyp** – nástroj, který v instrumentáři setrvává delší dobu
- **Intertyp** – existuje jen krátce jako přechodná fáze ve vývoji
- **Argotyp** – varianta nástroje, která poklesla do lidového instrumentáře z vysoké kultury
- **Monotyp** – nástroj, který (prozatím) nedokážeme zařadit do nástrojové skupiny

Liry

- dlabané luby
- většinou není samostatný hmatník

Rubeby

- ohýbané luby
- může mít samostatný hmatník
- plochý količník
- variantou je bodcová rubeba

Fiduly

- dlabané luby (dlabání zespodu – překrývání dnem)
- nemá vsazený krk (je součástí korpusu)
- plochý količník
- osmičkový korpus
- nemá hmatník
- zubatá kobylka

Staré violy / violy da braccio

- elipsovitě zaoblený korpus bez růžků
- otevřené boční výřezy
- desky nepřesahovaly luby
- dno (spodní deska) většinou ploché, víko (vrchní deska) mírně klenuté
- zvukové otvory ve tvaru písmene C, později protáhlé S a *f*
- mají hmatník
- 3–7 strun

Housle / violina

- rúžky
- obě desky klenuté
- šneková hlavice s kolíčky zasazenými zboku
- zvukové otvory ve tvaru *f*
- 4 struny